

10. VAPAA SIVISTYSTYÖ

10.1. Rahoitettava toiminta

Vapaan sivistystyön oppilaitoksia ovat kansalaisopistot, kansanopistot, opintokeskukset, liikunnan koulutuskeskukset ja kesäyliopistot.

Vapaan sivistystyön rahoitus määräytyy vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) ja asetuksen (805/1998) mukaan. Rahoituksen saamisen ehtona on opetusministeriön myöntämä ylläpitämislupa, jossa määritellään oppilaitoksen koulutustehtävä ja muut koulutuksen järjestämiseen liittyvät ehdot. Vapaan sivistystyön lain mukainen ylläpitämislupa voidaan myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle.

Vuonna 2010 vapaan sivistystyön rahoituksen piirissä olevia oppilaitoksia on yhteensä 335, joista 87 kansanopistoa, 11 valtakunnallista ja 3 alueellista liikunnan koulutuskeskusta, 203 kansalaisopistoa, 20 kesäyliopistoa ja 11 opintokeskusta.

Vapaan sivistystyön oppilaitosten järjestämän perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoitus määräytyy kyseessä olevan koulutusmuodon rahoitusperusteiden mukaisesti.

10.2. Vapaan sivistystyön rahoituksen yleiset perusteet

Vapaan sivistystyön rahoitus perustuu opetusministeriön myöntämiin suoritteiden määriin ja suoritteita vastaaviin yksikköhintoihin. Suoritepäätökset tehdään valtion talousarvion rajoissa. Rahoitusta ei tarkisteta varainhoitovuoden päättyessä.

Vuoden 2010 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2005 toteutuneisiin kustannuksiin. Kustannusten perusteella lasketuissa yksikköhinnoissa on huomioitu lisäksi indeksikorotus.

10.3. Kansanopistot

Kansanopistot ovat sisäoppilaitoksia, joiden tarkoituksena on edistää kansalaisten omaehtoista opiskelua siten, että kukin kansanopisto voi samalla painottaa arvo- ja aatetaustaansa ja kasvatustavoitteitaan.

Kansanopistojen rahoitus määräytyy opetusministeriön vahvistamien opiskelijaviikkojen määrän ja opiskelijaviikkoa kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

10.3.1. Yksikköhinnan laskennan muutokset edellisvuoteen

Ei muutoksia edelliseen vuoteen.

10.3.2. Yksikköhinnan laskenta

Kansanopistojen vapaan sivistystyön korottamattoman yksikköhinnan pohja-arvo vuonna 2010 on 288,02 euroa /opiskelijaviikko.

Yksikköhintaa korotetaan seuraavien tekijöiden perusteella (805/1998, 3§ 1 ja 2 mom.):

- vaikeasti vammaisten opiskelijaviikkojen osalta 75% kansanopistoille, joiden pääasiallisen koulutustehtävän muodostaa vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus, eli ns. erityiskansanopistoille ja 25% kansanopistoissa, joiden koulutustehtävään kuuluu osana vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus
- opiskelijaviikon yksikköhintaa korotetaan 20% kansanopistoissa, joiden erityisen koulutustehtävän muodostaa enintään 10 päivän pituisten kurssien järjestäminen, eli ns. lyhytkurssiopistoissa

Yksikköhintaa vähennetään:

- 20 % opiston ulkopuolella asuvien opiskelijaviikkojen osalta

Yksikköhinta lasketaan seuraavasti:

(pohja-arvo x opiskelijaviikot + korotus % x pohja-arvo x korotettavat opiskelijaviikot – vähennys % x pohja-arvo x vähennettävät opiskelijaviikot): opiskelijaviikot

Edellä mainitulla tavalla laskettua yksikköhintaa korotetaan vielä opiskelijaviikkoa kohti lasketulla opetusministeriön päätöksen mukaisella erillisellä vuokralla, jos kansanopisto toimii toiminnan laajuus huomioon ottaen olennaisessa määrin vuokratiloissa.

Yksityisen kansanopiston ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 5,88 %:lla (L 632/1998, 13 a §)

10.3.3. Rahoituksen määräytyminen

Kansanopistojen vuotuinen valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla sille vahvistettu opiskelijaviikkojen määrä opiskelijaviikkoa kohden määrätyllä yksikköhinnalla.

Kansanopistoille myönnettävän valtionosuuden määrä on 57 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta. Kansanopistoille, joiden ylläpitämisluvassa määritellyn pääasiallisen koulutustehtävän muodostaa vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus, myönnetään kuitenkin valtionosuutta 70 prosenttia valtionosuuden perusteesta.

Opetusministeriön vahvistamien opiskelijaviikkojen määrä perustuu kyseisen kansanopiston aiempina vuosina toteutuneiden opiskelijaviikkojen määriin. Vuodelle 2010 vahvistettujen opiskelijaviikkomäärien valmistelussa perustana ovat olleet kansanopistojen vuosien 2007 ja 2008 toteutuneet keskimääräiset opiskelijaviikkomäärät.

[Raportti kansanopistojen yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista](#)

10.4. Kansalaisopistot

Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Kansalaisopistojen rahoitus määräytyy opetusministeriön vahvistamien opetustuntien määrän ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella

10.4.1. Yksikköhinnan laskennan muutokset edellisvuoteen

Ei muutoksia edelliseen vuoteen.

10.4.2. Yksikköhinnan laskenta

Kansalaisopistojen vapaan sivistystyön keskimääräinen yksikköhinta vuonna 2010 on 77,14 euroa/opetustunti.

Yksikköhintaa korotetaan 15 prosenttia niissä kansalaisopistoissa, joiden sijaintikunnan asukastiheys on yli 100. Asukastiheydellä tarkoitetaan asukastiheyttä maaneliökilometriä kohden varainhoitovuotta edeltävän vuoden alussa.

Tasauskerroin

Tasauskerroin tasataan korotusten vaikutus kansalaisopiston keskimääräiseen yksikköhintaan (77,14), koska korotuksilla ei lisätä valtion rahoitusosuutta em. opetustuntia kohti lasketusta keskimääräisestä yksikköhinnasta. Tasauskerroin (0,954181) kerrotaan edellä kerrotulla tavalla laskettu yksikköhinta.

Yksityisen kansalaisopiston ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonnäköveron osalta 2,77 %:lla (L 632/1998, 13 a §)

10.4.3. Rahoituksen määräytyminen

Kansalaisopiston valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla opetusministeriön ko. opistolle vahvistama opetustuntien määrä opetustuntien yksikköhinnalla.

Valtionosuus kansalaisopiston ylläpitäjälle on vapaasta sivistystyöstä annetun lain 9 §:n mukaan 57 % valtionosuuden laskennallisesta perusteesta.

Useamman kunnan yhdessä ylläpitämän kansalaisopiston valtionosuus maksetaan ylläpitäjäkunnille niiden asukasmäärien suhteessa.

Opetusministeriön vahvistamien opetustuntien määrä perustuu kyseisen kansalaisopiston toteutuneiden opetustuntien määriin. Vuodelle 2010 vahvistettujen opetustuntien valmistelun perusteena ovat olleet vuosien 2007 ja 2008 toteutuneiden ja vuoden 2009 arvioitujen opetustuntien keskimääräiset opetustuntimäärät.

10.5. Kesäyliopistot

Kesäyliopistot ovat alueellisen koulutustarjonnan oppilaitoksia, jotka järjestävät avointa yliopisto-opetusta sekä muuta koulutusta.

Kesäyliopistojen rahoitus määräytyy opetusministeriön vahvistamien opetustuntien määrän ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella

10.5.1. Yksikköhinnan laskennan muutokset edellisvuoteen

Ei muutoksia edelliseen vuoteen.

10.5.2. Yksikköhinnan laskenta

Kesäyliopistojen vapaan sivistystyön yksikköhinta vuonna 2010 on 145,00 euroa/opetustunti.

Yksityisen kesäyliopiston ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 5,00 %:lla (L 632/1998, 13 a §)

10.5.3. Rahoituksen määräytyminen

Kesäyliopiston vuotuinen valtionosuuden laskennallinen peruste lasketaan kertomalla opetusministeriön ko. opistolle vahvistama opetustuntien määrä opetustunnin yksikköhinnalla.

Valtionosuus kesäyliopiston ylläpitäjälle on 57 % valtionosuuden laskennallisesta perusteesta.

Opetusministeriön vahvistamien opetustuntien määrä perustuu kyseisen kesäyliopiston toteutuneiden opetustuntien määriin. Vuodelle 2010 vahvistettujen opetustuntien määrän valmistelussa perustana ovat olleet vuosien 2007 ja 2008 toteutuneiden ja vuoden 2009 arvioitujen opetustuntien keskimääräiset opetustuntimäärät.

10.6. Liikunnan koulutuskeskukset

Liikunnan koulutuskeskukset ovat valtakunnallisia sisäoppilaitoksia ja alueellisia oppilaitoksia, joiden tehtävänä on antaa liikunta-alan koulutusta, järjestää valmennustoimintaa sekä antaa näitä täydentävää opetusta.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten rahoitus määräytyy opetusministeriön vahvistamien opiskelijavuorokausien määrän ja opiskelijavuorokautta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten rahoitus määräytyy opetusministeriön vahvistamien opiskelijapäivien määrän ja opiskelijapäivää kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

10.6.1. Yksikköhinnan laskennan muutokset edellisvuoteen

Ei muutoksia edelliseen vuoteen.

10.6.2. Yksikköhinnan laskenta

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijavuorokauden yksikköhinta lasketaan käyttökustannusten perusteella. Vuonna 2010 yksikköhinta on 83,35 euroa/opiskelijavuorokausi.

Yksikköhintaa voidaan korottaa opiskelijavuorokautta kohti lasketulla opetusministeriön päätöksen mukaisella erillisellä vuokralla, jos liikunnan koulutuskeskus toimii toiminnan laajuus huomioon ottaen olennaisessa määrin vuokratiloissa.

Yksityisen valtakunnallisen liikunnan koulutuskeskuksen ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 8,06 %:lla (L 632/1998, 13 a §).

10.6.3. Rahoituksen määräytyminen

Valtakunnallisen liikunnan koulutuskeskuksen vuotuinen valtionosuuden laskennallinen peruste lasketaan kertomalla opetusministeriön ko. liikunnan koulutuskeskukselle vahvistama opiskelijavuorokausien määrä opiskelijavuorokauden yksikköhinnalla.

Valtionosuus liikunnan koulutuskeskukselle on 65 % valtionosuuden laskennallisesta perusteesta.

Opetusministeriön vahvistamien opiskelijavuorokausien määrä perustuu kyseisen liikunnan koulutuskeskuksen toteutuneiden opiskelijavuorokausien määriin. Vuodelle 2010 vahvistettujen opiskelijavuorokausien valmistelun perusteena ovat olleet vuoden 2008 toteutuneiden ja vuoden 2009 arvioitujen opiskelijavuorokausien keskimääräiset opiskelijavuorokausimäärät.

Raportti liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

Opetusministeriö päättää vuosittain alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien määrän ja opiskelijapäivän yksikköhinnan valtion talousarviossa olevan määrärahan puitteissa. Vuonna 2010 yksikköhinta on 16,60 euroa/opiskelijapäivä. Valtionosuus myönnetään erillisellä opetusministeriön päätöksellä.

10.7. Opintokeskukset

Opintokeskukset toimivat sivistystyön valtakunnallisina aikuisoppilaitoksina järjestämällä opintoja itse sekä yhdessä kansalais- ja kulttuurijärjestöjen kanssa elinikäisen oppimisen ja aktiivisen kansalaisuuden sekä demokratian ja kansalaisyhteiskunnan toiminnan edistämiseksi.

Opintokeskusten rahoitus määräytyy opetusministeriön vahvistamien opetustuntien määrän ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

10.7.1. Yksikköhinnan laskennan muutokset edellisvuoteen

Ei muutoksia edelliseen vuoteen.

10.7.2. Yksikköhinnan laskenta

Opintokeskusten opintotoiminnan yksikköhinta perustuu vuoden 2005 toteutuneisiin kustannuksiin ja vuonna 2010 yksikköhinta on 101,25 euroa/opetustunti. Opintokerhotoiminnan vuoden 2010 yksikköhinta on 4 euroa/opintokerhotunti. Yksikköhinnat sisältävät arvonlisäveron.

10.7.3. Rahoituksen määräytyminen

Opintokeskusten vuotuinen valtionosuuden laskennallinen peruste lasketaan kertomalla opetusministeriön ko. opintokeskukselle vahvistama opetustuntien määrä opetustuntin yksikköhinnalla ja opintokerhotuntien määrä opintokerhotuntin yksikköhinnalla.

Valtionosuus opintokeskuksen ylläpitäjälle on 65 % valtionosuuden laskennallisesta perusteesta ja se myönnetään erillisellä opetusministeriön päätöksellä.

Opetusministeriön vahvistamien opetustuntien määrä perustuu kyseisen opintokeskuksen toteutuneiden opetustuntien määriin. Vuodelle 2010 vahvistettujen opetustuntien valmistelun perusteena ovat olleet vuosien 2006-2008 toteutuneiden opetustuntien keskimääräiset opetustuntimäärät.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Heli Lehtonen 040 348 7319.